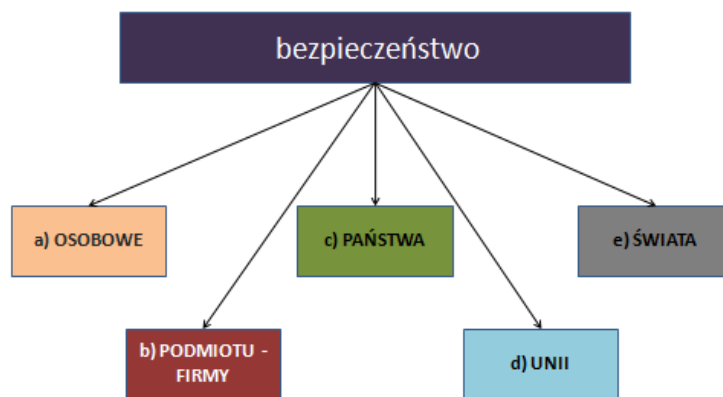

Dr inż. nauk wojskowych Marian Kryłowicz prof. WSKiZ

BEZPIECZEŃSTWO POLSKI W KONTEKSCIE WOJNY ROSYJSKO-UKRAIŃSKIEJ

1. Uwagi wstępne

Analizując pojęcie „bezpieczeństwa” należy zwrócić uwagę na jego wieloznaczność. Można mówić o bezpieczeństwie osobowym, państwa, świata, podmiotów, unii (por. rys. 1).

Wg. M. Kryłowicza 27

Rys. 1. Rodzaje bezpieczeństwa państwa
Źródło: Opracowanie własne M. Kryłowicz.

Należy zwrócić uwagę na różnicę pomiędzy bezpieczeństwem narodowym a bezpieczeństwem państwa. Termin bezpieczeństwo narodowe jest pojęciem szerszym od pojęcia bezpieczeństwa państwa, to nie tylko zapewnienie przetrwania wartości istotnych dla państwa, ale i całego narodu.

Rysunek 2 ukazuje priorytety, jakie podjęto w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa państwa. Należą do nich między innymi: trwała obecność wojsk amerykańskich, wzrost nakładów na wydatki obronne, modernizacja sprzętu, czy też utworzenie Wojsk Obrony Terytorialnej.

Rys. 2. Priorytety w zakresie działań na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa państwa.

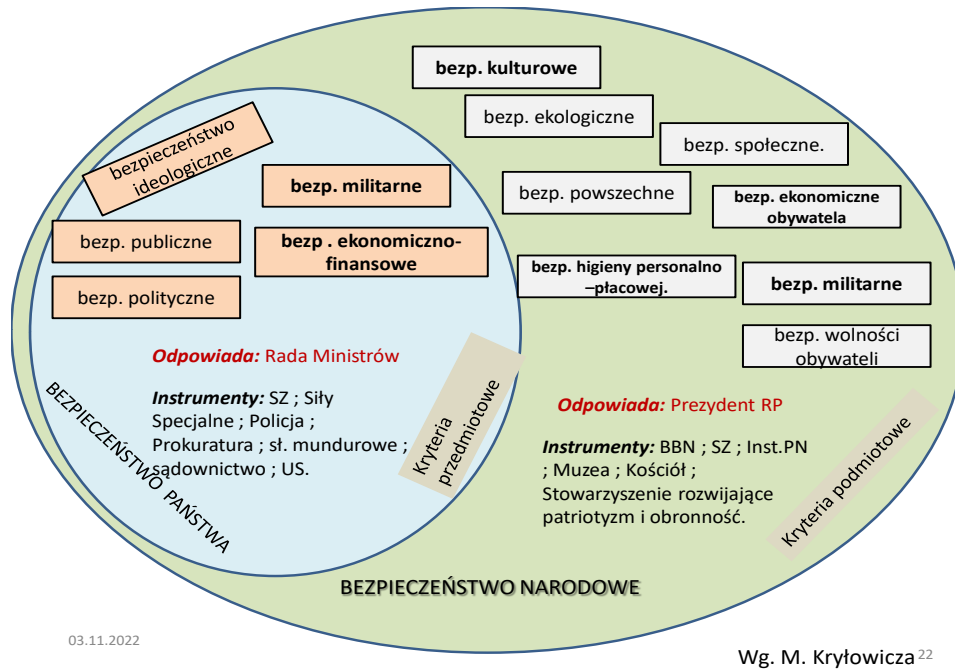
Aktywną politykę obronną i budowanie trwałego bezpieczeństwa ukazuje w układzie chronologicznym rys. 3.

Rys. 3. Chronologiczne ujęcie aktywności politycznej w zakresie budowania trwałego bezpieczeństwa w naszym kraju.

Ilustracja ukazuje etapy aktywnej polityki państwa od roku 2005 do 2020. Na uwagę zasługuje fakt zakupu w 2018 r. systemu wyrzutni rakietowych HIMARS oraz śmigłowców Black Hawk S-70i. Na szczególną uwagę zasługuje zatwierdzenie w 2020 r. Nowej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP.

Rysunek 4 ukazuje rodzaje bezpieczeństwa narodowego, na które składa się wiele elementów takich jak bezpieczeństwo ideologiczne, bezpieczeństwo kulturowe, bezpieczeństwo ekologiczne, bezpieczeństwo militarne i inne. Na poziom bezpieczeństwa militarnego Polski mają wpływ takie czynniki jak: położenie geopolityczne, sytuacja międzynarodowa, liczebność wojska, stan uzbrojenia, wyszkolenia żołnierzy, sojusze militarne, wysokość PKB przeznaczona na obronność.

Rys. 4. Rodzaje bezpieczeństwa narodowego

Bezpieczeństwo narodowe oznacza zatem stan uzyskany w rezultacie odpowiednio zorganizowanej obrony i ochrony przed wszelkimi zagrożeniami militarnymi i niemilitarnymi, tak zewnętrznymi jak i wewnętrznymi, przy użyciu sił i środków pochodzących z różnych dziedzin działalności państwa. Bezpieczeństwo narodowe to także najważniejsza wartość, potrzeba narodowa i priorytetowy cel działalności państwa, jednostek i grup społecznych, a jednocześnie proces obejmujący różnorodne środki, gwarantujące trwałą, wolną od zakłóceń bytu i rozwój narodowy (państwa) w tym obronę państwa jako instytucji politycznej oraz ochronę jednostek i całego społeczeństwa, ich dóbr i środowiska naturalnego przed zagrożeniami, które w znaczący sposób ograniczają jego funkcjonowanie lub godzą w dobra podlegające szczególnej ochronie.

Bezpieczeństwo narodowe to także ogół warunków i instytucji chroniących suwerenność państwa, życie i zdrowie obywateli oraz mienie i majątek narodowy. To stan

lub warunki, w których zapewniona jest ochrona narodu i terytorium państwa przed atakiem nieprzyjaciela; zapewnienie stabilnego i harmonijnego rozwoju państwa oraz realizacji jego strategicznych interesów politycznych i ekonomicznych. Bezpieczeństwo narodowe rozumiane jest również, jako stan równowagi pomiędzy potencjałem obronnym kraju a zagrożeniem wywołanym możliwością powstania konfliktu. To również pewien stan świadomości społecznej, w którym powstający poziom zagrożeń poprzez posiadane zdolności obronne, nie budzi lęku, obaw o zachowanie uznanych warunków.

Bezpieczeństwo narodowe jest określane, jako najstarsza formuła bezpieczeństwa. Wywodzi się z kategorii egzystencjonalnych potrzeb i interesów społeczności, które tworzą państwo. Bezpieczeństwo narodowe jest nie tylko ochroną narodu i terytorium państwa, czyli kraju przed fizyczną napaścią, lecz również ochroną żywotnych interesów ekonomicznych i politycznych, których utrata zagrażałaby podstawowym interesom państwa. To najwyższa potrzeba i wartość narodu oraz główny cel działania państwa.

2. Porównanie potencjału militarnego Polski, Niemców, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii i Francji

Przynależność obywatela do danego państwa jest zróżnicowana. I tak przykładem jest Francja, gdzie stosuje się przy przydzielaniu obywatelstwa prawo krwi, a nie jak w innych krajach miejsce urodzenia. W USA natomiast każdy urodzony na tym terytorium otrzymuje obywatelstwo amerykańskie według zasad prawa urodzenia. Zasady te wynikają z określonej polityki przyjętej przez Amerykanów, mającej na celu zwiększenie populacji swoich obywateli i zmniejszenie przewagi Chińczyków.

Na bezpieczeństwo narodowe poza liczebnością obywateli składają się takie czynniki jak: patriotyzm, człowiek, rodzina, kultura, język, miejsce, wykształcenie.

Tabela 1. Potencjał sił zbrojnych USA, Rosji i Chin według stanu na dzień 2022-05--04.

l.p.	Rodzaj potencjału	USA	Rosja	Chiny
1.	Ludność	332 mln	146 mln	1 444 mln
2.	Aktywne siły zbrojne	1,4 mln	1,0 mln	2,2 mln
3.	Rezerwa stanu osobowego sił zbrojnych	0,87 mln	2,0 mln	0,5 mln
4.	Czołgi	7 400	12 420	14 700
5.	Wyrzutnie raketowe	1 270	4 030	2 250
6.	Samoloty	13 370	4 000	4 200

7.	Myśliwce	2 620	920	1 532
8.	Śmigłowce wielozadaniowe	5 670	1 570	1 800
9.	Śmigłowce bojowe	1 170	620	380
10.	Bombowce strategiczne	138	135	120
11.	Samoloty tankujące	217	19	13
12.	Bombowce Stealth (niewykrywalne)	20	-	-
13.	Samoloty rozpoznawcze	147	33	48
14.	Samoloty transportowe	1 270	470	356
15.	Samoloty do walki elektronicznej	19	7	-
16.	Lotniskowce	11	1	2
17.	Łodzie podwodne	71	59	79
18.	Bronie nuklearne	4 018	6 500	320
19.	Środki finansowe na zbrojenia	750 mld \$	48 mld \$	178 mld \$
20.	Pozycja militarna w świecie	1	2	3

Tabela 1 ukazuje analizę porównawczą uzbrojenia militarnego USA, Rosji i Chin. Największą liczbę aktywnych posiadają Chiny, następnie USA i Rosja. Największą ilość czołgów posiada armia Chińska, następnie USA i Rosja. Natomiast największą ilość wyrzutni raketowych posiada Rosja. Największą ilość samolotów i myśliwców posiadają Stany Zjednoczone. Na uwagę zasługuje fakt, że tylko USA posiada tzw. bombowce niewykrywalne. Również niepodważalną przewagę posiadają Stany Zjednoczone pod względem wyposażenia sił morskich w lotniskowce (11) – Chiny (2). Pod względem samolotów transportowych USA również dominuje (1 270).

Rysunek 5 ukazuje w sposób graficzny potencjał obronny sił morskich Stanów Zjednoczonych i Rosji w odniesieniu do lotniskowców i broni jądrowej.

Rys. 5. Potencjał obronny sił morskich USA i Rosji.

Rangę globalną sił zbrojnych Polski, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii i Francji ukazuje tabela 2.

Tabela 2. Ranga globalne sił zbrojnych Polski, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii i Francji

Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Wlk. Brytania	Hiszpania	Francja
Ranga globalna	24	9	6	27	5
Budżet obronny w mld. USD	11,8	39,2	45,7	11,6	35,0
Aktywne jednostki	163 100	180 000	151 179	124 100	204 000
Wyrzutnie raketowe	240	50	42	0	44
Samoloty	466	169	86	538	296
Śmigłowce wielozadaniowe	250	375	347	173	610

Analizując informacje ujęte na rysunku 5 i tabeli 2, należy stwierdzić, że USA dominuje w zakresie sił morskich, posiadają 11-krotną przewagę w lotniskowcach nad Rosją. Kraje europejskie posiadają broń jądrową w mniejszej skali w porównaniu do potęg światowych pod tym względem. Odmiennie kształtuje się sytuacja potencjału sił zbrojnych poszczególnych krajów europejskich wchodzących w skład paktu NATO. Rys. 4 ukazuje, że ranga globalna krajów europejskich jest następująca: piąte miejsc na świecie zajmuje Francja, 6. Wielka Brytania, 9 Niemcy, a Polska 24. Nieco odmiennie kształtuje się budżet obronny w poszczególnych państwach europejskich. Największe wydatki na zbrojenia ponosi Wielka Brytania (45 mld. dol. USA i Niemcy 39 mld. dol. USA). Polskie wydatki budżetowe wynoszą około 11 mld dol. USA, co stanowi 1/4 wydatków Wlk. Brytanii. W 2023 roku planuje się w Polsce wydatki na ten cel w wysokości 22 mld dol. USA, czyli ½ tego, co się wydaje w obecnym roku kalendarzowym w Wlk. Brytanii.. Największą ilość aktywnych jednostek posiada Francja (204 000), następnie Niemcy (180 000), Wielka Brytania (151 175) oraz Polska (163 100) i Hiszpania (124 100). Największą ilość wyrzutni raketowych posiada Polska (240), następnie Niemcy, Wielka Brytania i Francja – Hiszpania nie posiada na swoim stanie ani jednej wyrzutni. Kolejnym rodzajem uzbrojenia

są samoloty, których najwięcej na wyposażeniu posiada Hiszpania (530), natomiast Polska uplasowała się na drugim miejscu (466). Największą ilość śmigłowców wielozadaniowych posiada Francja (610), natomiast Polska liczy 250, a Hiszpania 173.

3. Działania na rzecz zwiększania obronności sił zbrojnych Polski

Po ataku Rosji na Ukrainę cała Europa zaczęła się zbroić. Również Polska rozpoczęła proces dozbierania się w oparciu o zamówienia broni z USA i Korei Południowej. Kongres Stanów Zjednoczonych zatwierdził przekazanie Polsce 288,6 milionów dolarów w ramach *Foreign Military Financing* – poinformowała ambasada USA w Polsce. FMF to mechanizm pomocy dla sojuszników USA - np. w formie bezzwrotnych pożyczek - którą mogą oni przeznaczyć na zakupy amerykańskiego sprzętu wojskowego i szkolenia prowadzonego przez Stany Zjednoczone. Jak zaznaczyła ambasada, przyznanie Polsce tych środków wiąże się z przekazaniem przez Polskę uzbrojenia Ukrainie zaatakowanej przez Rosję i ma pomóc uzupełnić wyposażenie, np. w broń pancerną, przekazaną Ukrainie.

Polska od lat rozwija współpracę ze Stanami Zjednoczonymi i kupuje od Amerykanów uzbrojenie warte dziesiątki miliardów złotych. To m.in. podpisany w 2018 roku kontrakt na zakup Patriotów, czyli systemu obrony powietrznej średniego zasięgu ujętego w programie Wisła. Jego pierwsze elementy mają trafić do Polski w tym roku, a warta 4,75 mld dolarów umowa jest jak dotąd największym kontraktem zbrojeniowym w polskiej historii. Drugim w kolejności kontraktem o wartości 4,6 mld dolarów jest kontrakt podpisany w 2020 roku na zakup 32 amerykańskich samolotów bojowych piątej generacji F-35 wraz z zabezpieczeniem logistycznym i szkoleniem załóg.

Należy zaznaczyć, że w ostatnich latach Polska kupiła także m.in. wyrzutnie rakiet HIMARS (za 414 mln dol.), produkowane przez amerykański koncern zbrojeniowy Lockheed Martin, które mają dotrzeć w 2023 roku. Kilka miesięcy temu sfinalizowała także umowę na zakup 250 czołgów Abrams w najnowocześniejszej wersji. Prawdopodobnie zostanie także zakupionych dodatkowo 116 egzemplarzy używanych czołgów Abrams. W ostatnich tygodniach MON podpisał też trzy duże kontrakty zbrojeniowe z Koreą Południową: na zakup haubic K9, nowych samolotów FA-50 oraz czołgów K2 (za kwotę 3,37 mld dol., pierwsze 180 sztuk ma trafić do Polski jeszcze w tym roku) – łącznie kontrakt obejmie 14 mld. dolarów. Te ostatnie - nazywane „małymi Abramsami” - powstały w zgodzie ze standardem NATO i przy znaczącym udziale firm amerykańskich. Dotychczas zawarte kontrakty przewidują dostawy 48 myśliwców bojowych FA-50, 180 sztuk czołgów K-2 (Czarne Pantery) i 670 armatohaubic (K-

9) na podwoziu gąsienicowym. Wartość kontraktu z firmą *Hyundai Rotem* na czołgi K2 wyniosła 3,37 mld netto; za armatohaubice od grupy *Hanwha Defense Polska* ma zapłacić 2,4 mld dol., t łącznie 5,77 mld dol. FA-50).

Należy podkreślić, że przewiduje się zwiększenie liczebności polskiego wojska (ze 111,5 tys. do ok. 250 - 300 tys. żołnierzy zawodowych oraz z 32 tys. do 50 tys. żołnierzy Wojsk Obrony Terytorialnej), a także wzrost budżetu na obronność i modernizację techniczną wojska w wysokości nie niższej niż 2,2 proc. PKB w 2022 roku oraz co najmniej 3 proc. PKB w 2023 roku i kolejnych latach. Budżet na przyszły rok zakłada wydatki na poziomie ponad 97 mld zł.

Wszystkie podejmowane działania mają na celu zwiększenie siły obronnej naszego państwa. Od 1945 roku wojsko polskie nie walczyło z sąsiadami. Brało natomiast udział w misjach pokojowych z ramienia ONZ.

Poniższa tabela 3 zawiera stan uzbrojenia i stanu liczebny wojska, przed i po zakupie sprzętu bojowego dla sił zbrojnych.

Tabela 3. Stan uzbrojenia na rok 2023 polskich sił zbrojnych i liczebny wojska polskiego w 2022r. i po dokonaniu zakupów, prognozowany na rok 2023.

Wyszczególnienie	Stan przed zakupami uzbrojenie oraz stan liczebności wojska	Stan po zakupach uzbrojenia oraz stan liczebności wojska	Wzrost stanu uzbrojenia sił zbrojnych w %.
Wyrzutnie raketowe w szt.	240	910	379,1
Samoloty (w szt.)	452	546	20,8
Czołgi (w szt.)	792	1 343	213,5
Wojsko (w tys.)	163	350	215

Z ujętych w tabeli 3 danych liczbowych wynika, że najwyższa dynamika charakteryzuje wzrost liczby wyrzutni raketowych o 379,11% oraz stanu wojska – o 215%.

4. Uwagi końcowe

Dla zwiększenia bezpieczeństwa przeprowadzono reformę systemu dowodzenia, aby w sposób jasny rozdzielić kompetencje i odpowiedzialność poszczególnych jego organów i wskazano najwyższego rangą dowódcę w siłach zbrojnych.

W celu wzmocnienia potencjału obrony kraju powołano do życia Wojsko Obrony Terytorialnej. Głównym zadaniem żołnierzy OT jest obrona rejonu zamieszkania i dlatego mogą

liczyć na pomoc, w sytuacjach krytycznych. Ponadto podjęto decyzję w zakresie dokonania zakupów uzbrojenia w USA i Korei Południowej. Współpraca z Koreą Południową i podpisanie z nią umów offsetowych pozwoli na zbudowanie wersji polskiego czołgu.

W okresie prowadzonej wojny Rosji z Ukrainą, nie wszystkie kraje europejskie wchodzące w pakt NATO solidaryzują się nawet po części z postawą Polski. Dlatego ważną sprawą okazuje się dotarcie do społeczeństwa europejskiego z wiedzą, że ważną rolę odgrywa współodpowiedzialność za tworzenie bezpieczeństwa narodowego. Jest to o tyle ważne, że świat jest świadkiem nowych niebezpieczeństw, ale też nowych możliwości. Unia Europejska posiada potencjał do podejmowania działań wobec zagrożeń, i winna oddziaływać w skali globalnej, przyczyniając się do powstania bardziej zjednoczonego i bezpiecznego świata.